

Завод за проучавање културног развитка, Београд

DOI 10.5937/kultura1546275S
УДК 316.73(497.11)“2008/2010”
351.85(497.11)“2008/2010”

оригиналан научни рад

КУЛТУРНА ПОЛИТИКА ГРАДА БЕОГРАДА (2011)

Сажетак: *Текст је настао на бази истраживања Културна политика Града Београда Завода за проучавање културног развитка спроведеног током 2011. године. Том приликом су мапирани активни актери у култури града Београда и прикупљени подаци о њиховим основним ресурсима за период 2008-2010. године. Град Београд чини 17 градских општина којима су 2008. године Статутом града одређени и послови који се тичу културе. У тексту је културна политика града Београда сагледана из перспективе градских општина, да ли се и на који начин ове одреднице Статута операционализују у пракси. Ситуација је анализирана кроз увид у културну инфраструктуру, кључне доносиоце одлука на нивоу градских општина, финансирање послова културе, планирање и сарадњу градских општина са Градом.*

Кључне речи: *град Београд, градске општине, културна политика*

Увод

Истраживање „Културна политика Града Београда” из 2011. године надовезује се на истраживања „Локалне културне политике” (2009) и „Културне политике округа Србије” (2010) Завода за проучавање културног развитка са којима концепцијски и методолошки чини целину. Истраживање је имало за циљ мапирање активних актера у култури града Београда и прикупљање података о њиховим основним ресурсима.¹

Подаци су прикупљени од установа културе, удружења у култури и доносилаца одлука на градском нивоу и нивоу градских општина, техником писмене анкете коришћењем

---

¹ Детаљније о методологији видети: *Културне политике градова Србије: Културни ресурси града Београда*, Завод за проучавање културног развитка, стр. 5-6.

упитника као главног инструмента истраживања, а односили су се на период 2008-2010. године. Додатне информације добијене су кроз полуструктурисане усмене интервјуе са представницима градских и општинских установа културе и управа градских општина, потом и представницима удружења у култури. По завршетку истраживања објављена је публикација *Културне политике градова Србије: Културни ресурси града Београда* (2012)² која се заснива на дескрипцији стања и коришћењу података искључиво из упитника, углавном квантитативних.

Међутим, обиље прикупљених података дало је могућност да се накнадно различита питања која се тичу културне политике града Београда или појединих њених области додатно анализирају. Као посебно истраживачко питање које се издвојило, а којим се овај текст бави јесте узајамна веза на релацији Град – градске општине у реализацији културне политике града Београда. Овај однос се посматра из перспективе градских општина. Наиме, Статутом града Београда из 2008. године међу пословима градских општина нашли су се и они који се односе на културу, па нас је занимало да ли се и на који начин ове одреднице Статута операционализују у пракси.

Када је реч о одзиву на истраживање доносилаца одлука, напомнимо да се Градски Секретаријат за културу, надлежан за ресор културе на целокупној територији града Београда, није укључио у истраживање ни путем писмене анкете, нити путем усменог интервјуа,³ док је од укупно 17 управа градских општина, њих 15 попунило упитник,⁴ а исти број се одазвао позиву за интервју⁵. Овај текст се подједнако базира на подацима добијеним путем упитника и интервјуа са представницима доносилаца одлука из управа градских општина, што је омогућило да се подаци из упитника интерпретирају и тако јасније сагледа стање у култури на нивоу

---

2 Публикација је доступна на интернет локацији: http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf. Више о методологији видети на странама 5-6.

3 Напомена: посета Градском секретаријату за културу је обављена, приликом које је вођен неформални разговор са Градским секретаром за културу која је том приликом одговорила на питање из упитника које се односило на приоритете и проблеме у култури. Приликом ове посете добијени су годишњи извештаји о раду Градског секретаријата за културу за 2008, 2009, 2010. годину који су коришћени као извор података за публикацију објављену по завршетку истраживања.

4 Упитник нису попуниле градске општине Палилула и Гроцка, с друге стране одазвале су се позиву за разговор.

5 Позиву на разговор нису се одазвале ГО Раковица и Стари Град, али су попуниле упитнике.

градских општина Града Београда у периоду 2008-2010. године.

Културна инфраструктура у граду Београду

Као главни, највећи и најмногљуднији град Србије, административни је, економски и културни центар земље због чега град Београд има посебан положај утврђен *Уставом Републике Србије* (члан 189, став 5), *Законом о локалној самоуправи* (2007) и *Законом о главном граду* (2007). Према члану 19, ставу 1 *Статута града Београда* (2008), град Београд је јединица локалне самоуправе чију територију чини 17 градских општина.⁶ Иако није једина јединица локалне самоуправе која на својој територији образује градске општине, град Београд је специфичан по својој територијалној организацији управо због броја општина које се налазе у његовом саставу.⁷

Као културно средиште земље, град Београд има и најмногбројнију и најразвијенију културну инфраструктуру. На његовој територији налазе се и делују установе културе које су основали различити нивои власти, а затим и актери који припадају приватном и цивилном сектору у култури. Закључно са 2010. годином, на територији града Београда мапирано је укупно 97 установа културе са статусом правног лица, од чега је 80 из јавног сектора укључујући: 29 републичких установа културе⁸, 36 установа културе чији је оснивач град Београд, десет установа културе чији су оснивачи градске општине, пет јавних предузећа (два градска и три градских општина) која у својој делатности имају и културу и 234 удружења у култури која имају седиште на некој од градских општина, и њих 17 које припадају приватном сектору.⁹

---

6 Некада су општине у саставу града Београда биле подељене на градске и приградске.

7 До доношења новог Устава (2006) и *Закона о територијалној организацији Републике Србије* (2007), постојало је само четири локалне самоуправе са статусом града (Београд, Нови Сад, Ниш, Крагујевац), које су на својој територији могле да имају најмање две градске општине, а од тада поред града Београда, градске општине на својој територији имају још и градови: Нови Сад, Ниш, Крагујевац Пожаревац.

8 Списак републичких установа културе обухвата установе чији су оснивачи Министарство културе и информисања и Министарство просвете науке и технолошког развоја Републике Србије.

9 Када је реч о броју актера у култури, напомињемо да ово свакако није коначан број не само због одзива на истраживање, већ и због саме концепције истраживања. Наиме, због (много)бројности инфраструктуре, замисао аутора и координатора истраживања била је да се у Граду Београду овим истраживањем првенствено обухвате градске и општинске установе културе, а да републичке установе културе, фондације,

Просторни распоред културне инфраструктуре на основу прикупљених податка показује да се установе културе, чији је оснивач град Београд, налазе на територији 13 градских општина, а одељења/општинске библиотеке у мрежи Библиотеке града се налазе на територији 15 општина. Републичке установе културе налазе се на територији шест општина. На територији девет градских општина налази се и десет установа културе чији су оснивачи градске општине. Ова неравномерност је већа уколико број установа упоредимо са површином општине и бројем становника који живе у њој.¹⁰ Тако општина Палилула има највећу површину (451 км²), на којој, према попису из 2011. године, живи 170.593 становника, где постоји девет установа културе из јавног сектора. Међутим, све оне су концентрисане само са једне стране Дунава, и то уз централне градске општине (нпр. Врачар, Стари Град), у којима је и највећа концентрација културне инфраструктуре. Исти број установа из јавног сектора, а уз њих и Библиотека „Петар Кочић” у мрежи Библиотеке Града, налази се на општини Врачар, која има најмању површину од само 3 км². Нови Београд је најмногољуднија градска општина, у којој према попису из 2011. године, живи 212.104 становника, а на њој се налази шест установа културе, и уз њих Библиотека „Вук Караџић” у мрежи Библиотеке Града. Као најмлађа од свих београдских општина, конституисана 2004. године, општина Сурчин у време спровођења истраживања фактички није на својој територији имала ниједну установу културе. На територији општине Сурчин је у то време постојао само огранак Библиотеке „Свети Сава” у Земуну у мрежи Библиотеке Града, јер је пре конституисања ГО Сурчин, територија ове општине била у саставу градске општине Земун. Уз то, културна делатност Јавног предузећа за културу и спорт, које је општина Сурчин основала 2007. године, у време истраживања још увек није била заживела.¹¹ Слична ситуација је и са општином Вождовац на чијој територији од 148 км², према попису из 2011. године, живи 157.152 становника. Велики део територије општине Вождовац чине рурална подручја и једина је београдска

задужбине, струковна удружења и националне асоцијације у култури, као и актери у домену културних индустрија, буду предмет посебних истраживања. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

10 Видети: Табела бр. 1, страна 7. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

11 У време истраживања било је укупно седморо стално запослених, сви на општим пословима. Остали су били ангажовани по другим врстама уговора, а међу њима ниједан на пословима културе. Уз то, позоришна сала се у то време реновирала и чекало се на завршетак реновирања сале за коју ово ЈП треба да буде надлежно.

општина која на својој територији има планину, Авалу, због чега се услови за локални развој Вождовца умногоме разликују од услова у осталим београдским општинама¹² а где постоје само Библиотека „Доситеј Обрадовић”, у мрежи Библиотеке Града и Јавно предузеће Центар за културу и спорт „Шумице”. Међутим, овом предузећу је примарна делатност спорт. И општина Обреновац је оснивач Јавног предузећа Спортско-културни центар „Обреновац” коме је такође спорт примаран у односу на културну делатност. Поред овог јавног предузећа у Обреновцу постоји још и градска установа Библиотека „Влада Аксентијевић”.

У истраживањем обухваћеном периоду, основано је неколико општинских установа културе, што је омогућено *Законом о локалној самоуправи* из 2007. године и *Статутом града Београда* из 2008, и са њим усклађених статута градских општина. Током 2009. године, општина Нови Београд основала је установу Новобеоградска културна мрежа, Лазаревац Прво приградско позориште „Пулс” театар, а општина Палилула је трансформацијом Народног универзитета „Браћа Стаменковић“ основала Установу културе „Палилула”. Наредне, 2010. године, општина Стари град основала је Установу културе „Пароброд”.

Свака општина која је користила могућност да оснива установе културе, оснивач је једне установе, док је Чукарица једина градска општина која је оснивач две установе културе (Културни центар Чукарица основан 1962. и Галерија „73” основана 1973. године, а 2002. године оснивачка права преузела је Градска општина Чукарица). „Своје” установе културе у време истраживања нису имале: Гроцка, Земун, Младеновац, Раковица и Сопот (односно 30% општина). Из описаног стања види се да постоје и општине где је евидентан или недостатак културне инфраструктуре или неравномерна заступљеност у односу на површину територије.

Поједине општине покушавају да на различите начине надоместе недостатак културне инфраструктуре и културних садржаја. Тако на пример, општина Вождовац реализује културне садржаје у сопственој „режији” – приређује изложбе, трибине, промоције, организује дане култура различитих држава и за ту сврху користи салу за венчања која се налази у згради општине. Иако на општини Врачар не мањкају културни садржаји, и општина Врачар користи сопствене просторне капацитете за културне садржаје. У години истраживања, простор сале за венчања и хол зграде ове

---

12 Општина Вождовац је 2010. године обновила Дом културе у Рипњу, једном од највећих насељених места ове општине.

општине оспособљени су за приређивање изложби. Готово сви саговорници из општина у којима нема локалних установа културе су говорили о потреби да општина има сопствене установе културе, објаснивши да та потреба проистиче из практичних разлога – да би општине могле да се приликом организације и реализације манифестација и других програма са културним и уметничким садржајима на њих ослоне. Примера ради, помоћник председника општине за културу нам је рекао да се у недостатку „својих” установа, ГО Палилула у спровођењу и организовању културних садржаја ослањала на Канцеларију за младе у овој општини (у време спровођења истраживања Установа културе „Палилула” тек је била основана и у фази реновирања, прим. аут). Уз то, напоменимо да су прикупљени подаци показали, да се на нивоу градских општина одржава минимум 20 културних манифестација и манифестација које имају културне садржаје, што значи да на свакој општини постоји бар једна манифестација чији је оснивач или су/организатор општина која је истовремено и њен су/финансијер.

Послови културе на нивоу градских општина

Оснивање установа културе и манифестација проистекло је директно из одредница Статута града Београда из 2008. године. Када је 2002. године рађено истраживање „Модел и инструменти културне политике града Београда” Завода за проучавање културног развоја¹³, констатован је проблем недостатка ингеренција градских општина, односно развлашћености градских општина, и непостојања законске регулативе (нпр. *Закон о главном граду* у то време још увек није био донет, а закони у култури били из 90-тих година 20. века). *Законом о локалној самоуправи* из 2007. године локалне самоуправе добиле су већа права и нове надлежности, а исте године усваја се *Закон о главном граду*, са којима се усклађује и нови *Статут града Београда* (2008). Преходни Статут Града („Сл. лист града Београда”, бр. 14/04, 30/04, 19/05) није предвиђао послове градске општине који се односе на културу, да би Статут Града („Сл. лист града Београда”, бр. 39/08, 6/10) унео новину која се тиче да градска општина подстиче развој културно-уметничког стваралаштва и аматеризма на свом подручју, обезбеђује услове за одржавање културних манифестација од значаја за градску општину и да у циљу задовољавања потреба грађана са свог

---

13 Истраживање *Модел и инструменти културне политике града Београда* је као потпројекат издвојен из дугорочног стратешког истраживања *Културне политике Србије (1989-2001)* Завода за проучавање културног развоја године реализован у периоду 1999-2003. године. <http://www.zaprokul.org.rs/ArticleDetails.aspx?ID=66>

подручја може оснивати установе културе (члан 77, став 1, тачка 14). На тај начин градске општине су добиле одговорност да доносе одлуке које се односе и на културу.

Према члану 79 *Статута Града Београда* послове градске општине врше органи градске општине (скупштина, председник, веће и управа градске општине) који су управо кључни доносиоци одлука. Заправо, градске општине имају све органе које *Закон о локалној самоуправи* прописује за јединице локалне самоуправе (градове и општине). За разлику од градског нивоа где је за културу надлежна посебна јединица Градске управе – Секретаријат за културу, на нивоу градских општина не постоје посебне унутрашње јединице управа градских општина (одељења, службе) које се баве искључиво културом.¹⁴ Пословима културе најчешће се баве јединице управа надлежне за послове друштвених делатности као што је то случај скоро са свим општинама и градовима у Србији. Већина градских општина у оквиру ових одељења има извршиоце који у опису послова имају и послове културе, односно, не постоје строго раздвојени послови културе у односу на друге области друштвених делатности. Изузетак је општина Савски венац где у оквиру Одељења за друштвене делатности, информисање и месну самоуправу постоји систематизовано радно место Самостални сарадник за културу. Уз то, свега је неколико општина које у тим одељењима имају систематизовано радно место у чијем називу се налази и култура – Сурчин (радно место: послови образовања, културе и спорта и заштите људских права), Сопот (радно место: послови школства, образовања и културе), Лазаревац (радно место: Стручни сарадник за културу и образовање), Земун (радно место: послови културе, вере и спорта), док је у преосталим општинама култура у називима радних места невидљива.

У оквиру општинских већа, чланове већа за културу имало је 53,33% општина (Вождовац, Чукарица, Сопот, Раковица, Обреновац, Гроцка, Врачар и Барајево). Могућност да се у управи градске општине постављају помоћници председника градске општине за поједине области (члан 85, став 9 Статута Града), у време истраживања искористиле су две градске општине у корист културе, па је председник општине Палилула имао помоћника за културу, а председник општине Звездара, помоћника за област друштвених делатности у

---

14 Табела бр. 12, страна 16. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf. Ту сличност су показала истраживања „Локалне културне политике” и „Културне политике округа Србије” Завода за проучавање културног развитка.

оквиру којих је и култура (образовање, култура, спорт, социјална брига).

Сличност са моделом организације органа локалне самоуправе показује и постојање повремених и сталних радних тела за питања културе на нивоу градских општина. Овом приликом наводимо податке и о њима, иако они немају моћ одлучивања, већ само консултативну улогу (разматрају, дају мишљење, предлажу) те су део културне администрације. Већина градских општина користиле су могућност да их оснују. Скупштинска радна тела имало је 53,33% општина (Барајево, Врачар, Звездара, Земун, Раковица, Вождовац, Обреновац и Чукарица), док је радна тела које именују или Веће градске општине или председник општине имало 46,66% општина (Вождовац, Врачар, Земун, Звездара, Лазаревац, Нови Београд и Савски венац). Радна тела у области културе није имало 26,66% општина (Сурчин, Сопот, Младеновац, Стари град).¹⁵

За сваки културни систем важна је сарадња доносилаца одлука са осталим актерима који делују у њему. Градске општине су углавном упознате са тим који актери постоје и раде на њиховим територијама. На постављено питање у упитнику о броју организација у култури из цивилног сектора који активно делују или су регистровани на њиховој територији, броју непокретних културних добара на њиховој територији, школа, медија, одговор у виду спискова добијен је од 73,33% општина које су попуниле упитник¹⁶. Изузетак је општина Стари град децидирано одговоривши како општина није надлежна за евиденције и да не располаже подацима у вези с траженим подацима, и да није упозната са тим који КУД-ови и удружења грађана у култури делују на њиховој територији, о броју и врсти самосталних уметника, а да нема евиденцију о образовним установама пошто није њихов оснивач, као и о непокретним културним добрима јер о томе евиденцију води Градски завод за заштиту споменика културе.

Један од закључака до којег смо дошли током истраживања односи се на то да градске општине имају различите перцепције о својим улогама по питању културе, али и да различито третирају културу. О томе говори пример крајње

---

15 Подсећамо да општине Гроцка и Палилула нису попуниле упитник у оквиру кога је постојало и питање о постојању радних тела које се баве питањима културе. Видети: Табела бр. 13, страна 17. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beo-grad.pdf

16 Једино податке о броју самосталних уметника у различитим уметничким доменима нисмо добили ни од једне општине.

различите ситуације – с једне стране, у општини Палилула председник општине је имао помоћника за културу, а с друге стране, општина Стари град, која је на питање да рангира проблеме и приоритете у култури, одговорила да се не бави проблемима ни приоритетима у култури јер Општини нису поверени послови у области културе. Наведимо и то да иста општина није првобитно видела себи место у истраживању, уз образложење да су „само градска општина и да немају надлежност у области културе”, јер ингеренције има Градски секретаријат за културу.

Из оснивачких права проистичу обавезе градских општина према установама које су основале, а једна од њих се тиче и финансирања њиховог рада. Представници општина имају моћ одлучивања и када се ради о додељивању финансијских средстава за одржавање манифестација и за пројекте организација цивилног друштва у култури. С друге стране, *Статут града Београда* не дефинише однос градских општина са установама културе других нивоа власти које се налазе на територији тих општина. То се кроз истраживање показало као приличан недостатак. Подсетимо да према *Статуту града Београда*, сврха формирања градских општина јесте ефикасније и економичније остваривање надлежности Града и остваривање права грађана (члан 4, став 1), и да се у вршењу послова из надлежности Града градска општина стара о потребама и интересима грађана са свог подручја, истовремено уважавајући интерес грађана са подручја других градских општина и Града у целини (члан 74, став 2).

Финансирање послова културе

Поред тога што градске општине имају исте органе управе као и град, оне имају и друге карактеристике локалне самоуправе – својство правног лица, своје статуте као највиши правни акт (усаглашен са Статутом Града), симболе (грб, заставу), празник, славу, своје територије, администрацију која врши и послове културе, општински буџет, из кога се финансира и култура, чланство у Сталној конференцији градова и општина, могућност да сарађују са другим локалним самоуправама у земљи и иностранству, и друге. Међутим, градске општине ипак нису јединице локалне самоуправе, што значи да се на њих не односе права и обавезе утврђене *Законом о локалној самоуправи*, већ искључиво *Закон о главном граду* и *Статут града Београда*. Градске општине само учествују у остварењу послова локалне самоуправе, што је суштински важно за разумевање начина на који функционише култура у општинама.

Док град Београд, као јединица локалне самоуправе, самостално располаже приходима и примањима који му припадају (члан 100, став 1 Статута Града), посебном одлуком Скупштине града, градским општинама се распоређују средства сразмерно врсти и обиму послова које обављају (члан 97, став 2 Статута Града). У питању је *Одлука о обиму средстава за вршење послова града и градских општина и утврђивању прихода који припадају граду, односно градским општинама*, која се доноси за сваку календарску годину. Овом одлуком утврђује се годишњи обим јавних средстава за вршење поверених и других, законом одређених послова града Београда и градских општина и расподела прихода између града и градских општина, којом се обезбеђује остваривање утврђеног обима средстава (члан 1. Одлуке).¹⁷ Одлука се доноси на годишњем нивоу, тако што крајем године општине добијају пројектован план тих средстава који чини оквир у који општине морају да уклопе план својих расхода за следећу годину.

Ограничене надлежности општина, које су наши саговорници често у разговорима подвлачили, заправо се односи на малу финансијску снагу сваке градске општине понаособ, односно висине средстава којима располажу општине и висином сопствених средстава. Ово је директно утемељено поменутом одлуком и Одлуком о буџету града Београда, у којима се тачно дефинише колико која општина и у ком проценту има „обавезу” према Граду. На пример, *Одлуком о обиму средстава за вршење послова града и градских општина*, приход од пореза на доходак грађана – на зараде, затим приходи који се остваре на подручју градске општине (нпр. приходи од пореза на имовину, од пореза на наслеђе и поклон, од локалних комуналних такси, од накнаде за коришћење грађевинског земљишта и друге), или се деле између градске општине и Града у одређеном процентуалном односу који регулише Одлука за сваку општину понаособ, или пак приходи у целости припадају граду, у ретком случају општини.¹⁸

Питање финансирања су наши саговорници перципирани као главни проблем, што се подудара са начином на који су у упитницима општине рангирале проблеме – међу прва три рангирана проблема, чак 80% градских општина које

---

17 Одлука предвиђа да се буџети општина повећавају за износ средстава која се преносе из буџета Града тим градским општинама за конкретне намене, на основу акта градоначелника града (члан 5, став 1).

18 Пример: *Одлука о обиму средстава за вршење послова града и градских општина и утврђивању прихода који припадају граду, односно градским општинама* (2010).

су се одазвале анкетирању навело је *недостатак средстава за реновирање објеката и улагање у инфраструктуру*, а њих 66,66%, *недостатак средстава за програме*. Као трећи одабран проблем био је *недовољна брига за културно и историјско наслеђе*.¹⁹ Поређењем прва три проблема које су у упитницима рангирале градске општине, са оним које је навео Градски секретаријат за културу, у потпуности се подударају. Додатно ситуацију отежава и то што додељивање нових надлежности општинама не прати и повећање општинских буџета, већ се дешава супротно. Како су нам објаснили наши саговорници, из године у годину буџет општине смањује чиме се сразмерно смањују могућности, не само за финансирање нових, већ и постојећих надлежности.

Тако се и на примеру градских општина показало да се културна политика у Србији увек своди на питање финансирања. Јер иако се препозна потреба за оснивањем установе културе, и за то постоји политичка воља, односно обезбеди подршка владајућих политичких структура, оснивање установа зависи и од економске моћи општине. Београдске општине се разликују не само по напред наведеним карактеристикама, већ и по фискалном капацитету, тј. висини општинских буџета, а затим и у оквиру њих буџета намењеном култури. Примера ради, 2010. године буџети општина су се кретали између 3.942.289,25 евра општине Сопот, до 13.984.988,61 евра општине Стари град, док су средину чинили буџети општина Сурчин, Врачар, Звездара, Младеновац, Нови Београд, у распону између шест до седам милиона евра.²⁰

У односу на општинске буџете, за културу се у 2010. години издвајало између 0,38% у општини Вождовац до 6,01% колико је издвојено у општини Чукарица. Испод 1% буџета за културу у односу на укупан буџет општине исте године имале су и општине Сопот и Врачар, између 1-2% општине Младеновац, Лазаревац и Барајево, између 2-3% општине

---

19 С тим што им места варирају, у зависности да ли су их општине поставиле на прво или друго место. Општинама је дата могућност да девет попуњених проблема рангирају према важности: Недостатак средстава за реновирање објеката и улагање у инфраструктуру; Недостатак средстава за програме; Недовољна стручност и бројност кадрова; Недовољна брига за културно и историјско наслеђе; Недовољна подршка савременом стваралаштву; Недовољно развијен културни туризам; Недовољна сарадња установа културе на локалном нивоу; Недовољна развијеност међународне сарадње; Недовољно учешће грађана у културном животу општине. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

20 Видети: Табела бр. 15, страна 19. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

Обреновац, Стари град и Нови Београд, између 3-5% општине Савски венац, Сурчин и Звездара.²¹ Структура општинских буџета за посматрани период је показала да су се финансирале најчешће општинске установе културе и манифестације, пројекти цивилног сектора у култури, и инвестициона одржавања. Рецимо и то да је ово истраживање показало да се сами начини су/финансирања пројеката у култури разликују међу градским општинама. Поједине општине на традиционалан начин додељују средства за су/финансирање пројеката, разматрањем дописа које су им упутила удружења (Земун, Раковица, Барајево, Чукарица, Младеновац, Звездара, Стари град и Сопот), док јавне конкурсе у ту сврху расписују општине: Врачар, Обреновац, Савски венац, а Нови Београд, Вождовац, Лазаревац и Палилула, имају јавни конкурс за суфинансирање пројеката цивилног сектора у оквиру кога имају право да конкуришу и пројекти у области културе.

Постоје примери градских општина које су у овом периоду финансијски учествовале у инвестиционим улагањима градских установа културе, али нам није познато да су у исту сврху уложиле средства и за установе културе других нивоа власти које се налазе на њиховим територијама. Примера ради, то су општина Врачар, која је подржала инвестициона улагања Центра за ликовно образовање (познатији као „Шуматовачка“), градску установу културе, затим општинску библиотеку „Петар Кочић“ у мрежи Библиотеке града, као и установе које припадају другом ресору – ресору образовања (музичке школе), и општина Палилула која је помогла градске установе културе Позориште „Душко Радовић“ и Дечији културни центар. Ови свакако позитивни примери могу се образложити поштовањем одреднице *Статута града Београда* да је сврха формирања градских општина ефикасније и економичније остваривање надлежности Града (члан 4, став 1).

Оснивање општинских установа и манифестација изискује више средстава за културу у општинским буџетима и обавезује општине да финансирају, ако не под обавезно плате и програмске трошкове, онда бар текуће трошкове и трошкове инвестиционог одржавања.²² Тако је могуће у посматраном

---

21 Видети: Приказ бр. 6, страна 19. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

22 Не рачунајући општинска јавна предузећа, број запослених у 10 установа културе градских општина чије су плате биле финансиране из општинских буџета био је 30, док је укупан број износио минимум 51, што значи да су осталима плате обезбеђивале саме установе, самофинансирањем.

периоду уочити раст буџета у општинама које су у истом периоду основале општинске установе културе (пример општина: Нови Београд, Лазаревац и Стари град²³). Међутим, оснивачка права могу да буду и финансијско оптерећење. Пример из прошлости је општина Раковица која није била у могућности да извршава оснивачке обавезе према Центру за културу па је оснивачка права над овом установом, коју је основала још давне 1967. уступила Граду 1999. године.²⁴ Ово директно иде у прилог исказима већине наших саговорника који су истицали како су градске установе у бољој позицији у односу на општинске – јер је у том случају финансирање загарантовано, а буџети већи, што истовремено отвара важно питање у вези са односом градских општина и Града.

Однос на релацији град Београд – градске општине

Савремени концепт јавне управе се заснива на ефикасној сарадњи и паралелном функционисању извршних органа власти на свим нивоима управљања.²⁵ У Статуту града стоји да се међусобни однос органа града и градске општине у остварењу својих права и дужности заснива на сарадњи и договарању (члан 87, став 1). На питање у упитнику о томе да ли постоји посебан документ који ближе дефинише или уређује међусобни однос града и градских општина у домену културе, добили смо одричне одговоре. Потписивањем споразума о сарадњи или партнерству, сарадња се институционализује, и у том случају постаје основа за предузимање будућих заједничких акција и ближе дефинисање улога страна потписница. Разговарајући на тему сарадње општина са Градским секретаријатом за културу, већина саговорника је рекла да је нема, а поједини су изнели мишљење да уместо *ad hoc* сарадње, сарадња треба да буде утемељена управо на неком писаном документу. Потребу за овим документом образложили су ситуацијом да се на територији општина налазе установе културе чији је оснивач Скупштина

---

23 Видети: Приказе бр. 1, стране: 122, 97, 218. http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_begrad.pdf

24 Управо се нешто слично догодило и општини Звездара када је непосредно пре предаје у штампу овог текста, Град Београд преузео оснивачка права над Установом културе „Вук Караџић” од Општине Звездара која, није могла да настави са финансирањем те општинске установе културе. <http://www.blic.rs/Kultura/Vesti/507411/Grad-preuzeo-UK-Vuk-Karadzic-Goncic-direktor>. Приступљено 1.11.2014. године

25 Jerinić, J. i Pavlović-Križanić, T. (2011) *Horizontalna i vertikalna koordinacija u postupku donošenja odluka od značaja za lokalnu samoupravu u Srbiji*, Beograd: Palgo centar, str. 12.

града Београда, и многобројна непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту за шта је потребно регулисати међусобне обавезе. Наведени позитивни примери општина које су помогле инвестициона улагања градских установа култура јесу примери те *ad hoc* сарадње. Услед недовољне сарадње на релацији градске установе културе и градске општине, што је уствари импликација изостанка сарадње на релацији Град – општина по питању културе, била је још један разлог због којег су наши саговорници из удаљенијих општина говорили о потреби да општине оснују општинске установе културе (на пример, Гроцка и Младеновац). Када је реч о сарадњи на нивоу градских општина, осим Лазаревца и Барајева који су имали склопљено партнерство на одређеним пројектима (који не подразумевају културу), друге општине нису имале документа којима се регулише сарадња/партнерство са другим градским општинама, што нужно не значи да она не постоји.

Још један начин да се ближе дефинишу међусобни односи јесте кроз планске документе. Одсуство планирања је још у претходним истраживањима везаним за културну политику града Београда дефинисано као кључни проблем.²⁶ Последица одсуства планирања и непостојања комуникације са Градским секретаријатом за културу, јесте неискоришћеност бројних културних ресурса, а као један од примера који смо чули баш поводом недефинисаних односа између града и општина је ситуација везана за кућу Степе Степановића, која се налази на територији општине Вождовац, а од значаја је не само за општину и град, већ има и национални значај. Како није дефинисано ко управља кућом, кућа је за посетиоце затворена, иако је реновирана. Општина има кључ, али је потребно да постоји неко ко би ту радио, ко би могао да отвори кућу заинтересованим посетиоцима, рекла је наша саговорница, истакавши да је Општина врло поносна на то што се кућа Војводе Степе налази баш на њиховој

---

26 Одсуство развојног тј. стратешког плана културних и туристичких делатности сваке општине понаособ, евидентирано је у извештајима са свих шест истраживаних локација и 2006. године – Извештај о реализацији активности пројекта „Стратешки развој културе предграђа”, Завод за проучавање културног развојка, 2007. Такође, недостатак опште стратегије развоја града, у оквиру ње стратегије развоја културе, па диверсификованих развојних пројеката сваке поједине београдске општине (различити приступи за градске, приградске, сеоске општине и „независне градове” попут Младеновца, Лазаревца...) препознато је као једна од слабости културног система града (Dragičević-Šešić, M., Mikić, H. i Jovičić, S. (2007) *Strateška analiza beogradskog sistema kulture*, Beograd: Zbornik Fakulteta dramskih umetnosti 11-12. str. 277-318).

територији и стога жели да је уврсти у своју културну понуду и културну понуду града.²⁷

Статутом Града из 2004. године није била предвиђена могућност планирања на нивоу градских општина, осим доношења урбанистичких планова (члан 11, став 1, тачка 18, став 1, алинеја 1). Наредни статут (2008) међу послове градске општине уводи доношење програма и спровођење пројекта развоја градске општине (члан 77, став 1, тачка 2), а Одлуком о промени Статута из 2010. године („Сл. лист града Београда” 6/10), члану 77. у ставу 1, додаје се и доношење стратегија од локалног значаја у складу са актима града. Како се нигде не помиње планирање у домену културе²⁸, тако ниједна градска општина у време истраживања није имала посебан развојни плански дугорочни документ (програм, акциони план, стратегију) који се односи на културу. Култура је делимично, или индиректно била обухваћена углавном двама врстама докумената: локалним акционим плановима за младе, као што је то случај у: Лазаревцу, Обреновцу, Земуну, Вождовцу (пример како планирање на нивоу општина директно произилази из Статута Града, члан 77, став 1, тачка 16), и стратегијама одрживог развоја или стратешким плановима развоја у: Обреновцу, Вождовцу, Звездари, Раковици, док је у Сурчину у време спровођења истраживања била у току израда Стратегије одрживог развоја општине, а у Земуну је култура још обухваћена и Стратегијом развоја туризма.²⁹

Међутим, узимајући у обзир да ни на нивоу града у време истраживања, није постојао плански документ у култури,

---

27 Да ова општина придаје значај туризму и туристичкој понуди говори то да је општина Вождовац 2006. године наручила студију развоја туризма на општини – документ који је имао за циљ да омогући увид у постојеће туристичке капацитете на Вождовцу, како би се на основу постојећег правног и нормативног оквира развоја туризма на националном и европском нивоу сагледали приоритети будућег развоја туризма на територији општине Вождовац, а који би допринели већем броју туристичких посетилаца, а локалну заједницу учинили богатијом и лепшом за живот. *Студија развоја туризма на општини Вождовац*, ауторки Весне Ђукић Дојчиновић и Маје Тодоровић. <http://www.google.rs/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.logincee.org%2Ffile%2F13223%2Flibrary&ei=2WdyVI3QHsH3aMmpgbAB&usq=AFQjCNHpee6BU53DuT-KGnkPFx90O0F0pw&bvm=bv.80185997,d.d2s>. Приступљено јануара 2012.

28 У Статуту је експлицитно поменуто да градске општине спроводе стратегију и акциони план политике за младе Града и да се, с тим у вези, доноси акциони план за младе градске општине (члан 77, став 1, тачка 16).

29 *Културне политике градова Србије: Културни ресурси града Београда*, Завод за проучавање културног развоја, 2012, стр. 18.

онда је разумљиво што општинама није јасно на који начин учествују у остваривању културне политике града. „Градска општина спроводи стратешка документа Града, и нема своја”, одговор је општине Стари град наведен у упитнику на питање „Која стратешка документа постоје на нивоу Ваше општине?”. Овакав одговор можемо да тумачимо тиме што је у питању централна градска општина, на чијој територији се налази највећи број установа културе, па је могуће да се ова општина, која чини језгро града, уствари идентификује са градом Београдом.³⁰ Међутим, наведени примери других градских општина показују да општине ипак могу да имају своје стратегије, што је општина Стари град показала и на сопственом примеру усвојивши Стратегију одрживог развоја у години по завршетку истраживања (2012)³¹.

Тек 2011. године усвојена је *Стратегија развоја града Београда*³² у којој се култура налази у тематској области *Социјални развој*. Исте године, поводом кандидатуре Београда за Европску престоницу културе, настао је плански документ „Београд 2020”³³ који је обухватио период од девет година. Креирање оба ова документа је излазило из временског оквира истраживања, а и имплементација им је тек предстојала. Али, напоменимо то да је планирано да се програмски концепт „Београд 2020” реализује, између осталог, и кроз стратегију инклузивности која подразумева учешће сва три сектора (јавног, приватног и цивилног) и заједничко деловање свих 17 градских општина³⁴. Партнерство је један од

---

30 Овај наш закључак и довођење у везу позицију општине Стари град, управо потврђују и следећи навод из поменуте стратегије: „Захваљујући положају, ова општина подразумева културно-историјски, архитектонски и економски епицентар Београда. Само име општине, одражава улогу Старог града у дугом миленијумском периоду настанка, урбаног, историјског и економског раста и развоја” (стр. 3), као и „Формирана (мисли се на период после Другог светског рата, прим аут) бројна периферна насеља отварају алтернативне функционалне центре али старо језгро града је до данашњег дана остало културно језгро града Београда”, (стр. 5) <http://www.starigrad.org.rs/Repository/Files/Articles/File/Strategija%20odrzivog%20razvoja%20opstine%20Stari%20grad.pdf>. Приступљено 12. децембра 2012.

31 <http://www.starigrad.org.rs/Repository/Files/Articles/File/Strategija%20odrzivog%20razvoja%20opstine%20Stari%20grad.pdf>. Приступљено 12. децембра 2012.

32 <http://www.beograd.rs/download.php/documents/SRGBpredlog.pdf>. Приступљено 12. децембра 2012.

33 <http://www.beograd2020.com/pdf/beograd2020-nacrt-projekta.pdf>. Приступљено 10. новембра 2012.

34 Идејни пројекат Програм кандидатуре Града Београда за звање Европске престонице културе 2020. године; <http://www.beograd2020.com/pdf/beograd2020-nacrt-projekta.pdf>

кључних инструмената савремених културних политика³⁵ и подразумева дефинисање смисла заједничког деловања у садашњости и у будућности.³⁶ Тиме је отворен простор за унапређење сарадње на релацији Град – градске општине, као и међусобне сарадње градских општина (вертикална и хоризонтална координација).

У ситуацији када не постоје дугорочнији планови, када је Статутом дозвољено, али не и обавезно планирање, а уз то није експлицитно речено да то може бити у области културе, третман културе у општинама зависи и од личних интересовања, афинитета и сензибилисаности и врсти образовања доносилаца одлука и појединаца блиских њима о чему смо закључили на основу интервјуа са представницима управа градских општина³⁷. Примера ради, у општина Сурчин иницијативе у домену културе махом долазе од председника општине, који је, према речима наше саговорнице у Сурчину, иницирао „Бојчинско културно лето”, и који и сам учествује у организацији ове манифестације. Како нам је сам председник ове општине у неформалном разговору рекао, ова манифестација је покренута из жеље да „Сурчин буде убудуће препознатљив по култури, а не по нечем другом по чему је до сада био”. Уједно, то је и један од ретких примера како једна градска општина културу види као потенцијал и користи у функцији изградње идентитета и повећањем атрактивности ове општине. Наш утисак је да су поред Сурчина културу као битан потенцијал својих општина виделе још и општине Звездара, Савски венац, Врачар што се дало закључити или из неких примера добре праксе или по начину

---

35 Ђукић, В. (2012) *Држава и култура: студије савремене културне политике*, Београд: Факултет драмских уметности - Институт за позориште, филм, радио и телевизију, стр. 170.

36 Исто, стр. 171.

37 Наши саговорници били су: начелници/це управа градских општина (Младеновац, Лазаревац, Сурчин, Сопот, Савски венац, Врачар, Земун, Барајево), чланови општинских већа задужених за културу и образовање (Гроцка, Нови Београд), председница Комисије за културу и образовање (Обреновац), шефица Протокола Општине (Вождовац), Шеф одсека за друштвене делатност, Самостални стручни сарадник за културу и туризам (Савски венац), шеф одсека за образовање, културу и спорт и шеф Одељења за друштвене делатности (Звездара), помоћник председника општине за културу (Палилула), руководилац Одељења за друштвене делатности и Виши сарадник у истом одељењу (Чукарица). Наиме, приликом заказивања посета општинама ради обављања усмених интервјуа, писмено смо се обраћали начелницима/ама управа градских општина који су делегирани саговорнике. Потребно је напоменути да је реализација овог дела истраживања спроведено делимично и током летњих месеци, у сезони годишњих одмора, што значи да сви они који су задужени за културу при управама градских општина нису били у то време расположиви.

на који су настојали да уреде и организују ресор културе у својој општини.

Закључак

Истраживање „Културна политика града Београда” потврдило је да су културни ресурси на нивоу целог града многобројни у погледу културне инфраструктуре, људству, финансијама које се улажу у програме, опремање, одржавање установа, непокретних културних добара, подршку уметницима, и свим другим областима културне политике сходно надлежностима Градског секретаријата за културу. Међутим, када се ресурси сагледају појединачно по општинама, показују већ другачију ситуацију. Свака општина располаже одређеним ресурсима, али су они неједнаки, недовољно искоришћени, понегде чак недовољни. Поређење података везаних за београдске општине, показује разлику не само по броју становника, површини, по висини буџета, већ и по броју установа културе на својим територијама којима су оснивачи или оним чији су оснивачи други нивои власти (Град, Република), броју удружења у култури, броју непокретних културних добара на својим територијама. Културна инфраструктура неравномерно је заступљена због чега општине имају и неједнаке шансе за развој културног живота и културни развој, на шта свакако утиче и удаљеност, односно близина центру града, јер су централне општине у предности у односу на оне удаљеније.

Ако је 2006. године констатовано да неколико градских општина гравитира ка успостављању потпуног институционалног система у култури – Стари град, Савски венац, Врачар, Звездара,³⁸ онда можемо да кажемо да се тај тренд наставио и проширио на друге општине, јер је од тада још три градске општине основало установу културе. Већина општина користи могућности које су дате Статутом града да оснива установе културе, даје подршку манифестацијама и пројектима удружења грађана у култури. Све то имплицира и доношење одлука у вези са оснивањем, финансирањем, запошљавањем и именовањем управних структура установа (кадровска политика), додељивањем награда³⁹, што значи

---

38 Dragičević-Šešić, M., Mikić, H. i Jovičić, S. (2007) *Strateška analiza beogradskog sistema kulture*, Beograd: Zbornik Fakulteta dramskih umetnosti 11-12, str. 300.

39 Општина Чукарица истакнутим уметницима са Чукарице додељује награду „Матија Бан”, а „Деретину награду” за најбољи нови роман, док општина Савски венац у сарадњи са Фондом „Исидора Секулић” појединцима за успешно књижевно дело додељује награду „Исидора Секулић”.

да све оне имају на располагању и користе инструменте културне политике. Културну политику је могуће схватити управо као низ мера и активности за чију реализацију је потребно применити различите инструменте.⁴⁰ Тиме је могуће мапирати још један локални ниво културне политике – ниво градских општина. С обзиром на то да је одлучивање основни потпроцес менаџмента, односно управљања, а понекад се с њим и изједначава, можемо рећи да градске општине на одређени начин могу да управљају културним развојем на својим територијама, али оне то не чине плански дугорочно. Међутим, за вођење културне политике потребни су политички, правни и финансијски ауторитет,⁴¹ а када је реч о финансијском ауторитету, постоји ограничење, јер градске општине нису финансијски аутономне. Функционисање града као великог централизованог система, поготово по питању финансирања отежава градским општинама чак и спровођење статутом одређених послова из надлежности града, што није стимулативно за развијање нових могућности и иницијатива у култури.

Сагледана као целина, култура у граду Београду функционише у виду паралелних културних система (централног и нижих подсистема) који, осим у законском смислу, нису концепцијски усаглашени нити међу самим општинама, нити са градским нивоом, са којим по питању културе не остварују (веће) интеракције. Уместо да општине буду подршка и партнери Градском секретаријату за културу у доношењу и спровођењу одлука и обратно, а градске установе партнери општинама на којима се налазе (поготово у удаљенијим општинама), присутан је одређени вид „суреживности” између установа чији су оснивач различити нивои власти. У таквој ситуацији и није за очекивати да се оствари кохезија у културној политици на нивоу целог града, поготово није могуће без дугорочног планирања које би омогућило да се ресурси адекватније искористе и уједно градским општинама дало јасну слику о томе како пружају свој допринос културној политици града. Непостојање дугорочног планирања, те критеријума одлучивања отвара простор да субјективни ставови и мишљења појединаца имају утицај приликом доношења одлука од значаја за културу.

Ситуација на нивоу града Београда и што се тиче односа Град – градске општине, као и међусобног односа градских општина, у потпуности одговара националном контексту кога карактерише недовољна и неадекватна координација

---

40 Ђукић, В. нав. дело, стр. 171.

41 Исто, стр. 24.

различитих нивоа власти⁴². Уз то по питању одабира области управљања за које су креирани и усвојени стратешки документи, изражен је велики утицај републичког на локални ниво власти, тако да је непостојање националне стратегије развоја културе праћен изостанком локалних планова развоја културе.⁴³ При том *Закон о култури* (2009) тек је био ступио на снагу у години с којом се период обухваћен истраживањем завршавао.

Истраживање „Културна политика града Београда” је забележила ситуацију у граду Београду и градским општинама закључно са 2010. годином, дајући могућност да се на основу њега прате будуће промене и токови културне политике града Београда.

ЛИТЕРАТУРА:

Ђукић, В. (2012) *Држава и култура: студије савремене културне политике*, Београд: Факултет драмских уметности – Институт за позориште, филм, радио и телевизију.

Jerinić, J. i Pavlović-Križanić, T. (2011) *Horizontalna i vertikalna koordinacija u postupku donošenja odluka od značaja za lokalnu samoupravu u Srbiji*, Београд: Palgo centar.

Stojanović, A. (2011) *Strateško planiranje razvoja kulture na lokalnom nivou u Srbiji*, *Kultura* br. 130, Београд: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, str 60-74.

Dragičević-Šešić, M., Mikić, H. i Jovičić, S. (2007) *Strateška analiza beogradskog sistema kulture*, Београд: Zbornik Fakulteta драмских уметности 11-12. str. 277-318

Културне политике градова Србије: Културни ресурси града Београда (2012) http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/2013_01_stojanovic_kulturne_politike_beograd.pdf

Стратешки развој културе предграђа (2007) Београд: Завод за проучавање културног развојка.

Модели и инструменти културне политике града Београда (2003) Београд: Завод за проучавање културног развојка.

Стратегија одрживог развоја општине Стари град (2012). <http://www.starigrad.org.rs/Repository/Files/Articles/File/Strategija%20odrzivog%20razvoja%20opstine%20Stari%20grad.pdf>

---

42 Jerinić, J. i Pavlović-Križanić, T. (2011) *Horizontalna i vertikalna koordinacija u postupku donošenja odluka od značaja za lokalnu samoupravu u Srbiji*, Београд: Palgo centar.

43 Stojanović, A. (2011) *Strateško planiranje razvoja kulture na lokalnom nivou u Srbiji*, *Kultura* br. 130, Београд: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, str 60-74.

Програм кандидатуре Града Београда за звање Европске престонице културе 2020. године, <http://www.beograd2020.com/pdf/beograd2020-nacrt-projekta.pdf>, приступљено новембра 2012.

Стратегија развоја града Београда (2011) <http://www.beograd.rs/download.php/documents/SRGBVpredlog.pdf>

Устав Републике Србије, Службени гласник РС, бр. 98/2006.

Закон о локалној самоуправи, Службени гласник РС, бр. 129/07.

Закон о главном граду, Службени гласник РС, бр. 129/2007.

Статут града Београда, Службени лист града Београда, бр. 39/08, 6/10.

Статут града Београда, Службени лист града Београда, бр. 14/04, 30/04, 19/05.

Одлука о обиму средстава за вршење послова града и градских општина и утврђивању прихода који припадају граду, односно градским општинама, Службени лист града Београда, бр. 60/09.

Ana Stojanović
Center for Study in Cultural Development, Belgrade

RESEARCH: CULTURAL POLICY OF THE CITY OF
BELGRADE (2011)

Abstract

The text is based on a research „Cultural policy of the City of Belgrade“ of the Centre for Study in Cultural Development carried out in 2011. During research, active stakeholders in the culture of the city of Belgrade were mapped and data were collected about their elementary resources in the period 2008 – 2010. The City of Belgrade consists of 17 municipalities which were entrusted with the culture-related competences in the Statute of the City of Belgrade adopted in 2008. The Statute has defined the cultural policy of the City of Belgrade from the perspective of its municipalities and the text deals with the question if and in which manner the provisions of this Statute are operational in practice. The situation is analyzed by examination of the cultural infrastructure, the key decision makers on the municipal level, financing of the cultural operations and planning and cooperation of the metropolitan municipalities with the City.

Key words: *City of Belgrade, city municipality, cultural policy*